

JANUAR OG FEBRUAR 2025
SALMENES
BOK

**norkirken
vennesla**

JANUAR OG FEBRUAR 2025

**INN I DET
NYE ÅRET
MED
SALMENES BOK**

Dette heftet tar utgangspunkt i en Bibelleseplan utarbeidet av sr. Ingeborg-Marie fra Lunden kloster for Bibelselskapet.

Bibelsitatene er hentet fra Bibel 2024 © Bibelselskapet.
Gjengitt med tillatelse.

SØNDAGENE

Søndag 5.1

Tekst og tema: Salme 1 - Salig!

Taler: Kristian Nesbu Vatne

Søndag 12.1

Tekst og tema: Salme 13 - Hvor lenge?

Taler: Anne Honnemyr

Søndag 26.1

Tekst og tema: Salme 16 - Retning

Taler: Erik Wennerberg

Søndag 2.2

Tekst og tema: Salme 23 - Å følge

Taler: Heather Bonett Smith

Søndag 9.2

Tekst og tema: Salme 95 - Kom og hør

Taler: Jenny Aasen

Søndag 16.2

Tekst og tema: Salme 131 - Tillit

Taler: Sigrun Bjellås

Søndag 23.2

Tekst og tema: Salme 121 - Vel bevart

Taler: Arvid Løvåsen

Talene blir talt opp og lagt ut som podcast. Hør dem på norkirkenvennesla.no, Spotify eller Apple podcast.

INNLEDNING

Salmenes bok er Guds folks bønnebok. I salmene finner vi klage, takk, bønn, tilbedelse, rop og mye mer. Salmene er ærlige, ekte og setter ord på mange menneskelige følelser. Dette har nok gjort dem til en favoritt for kristne gjennom alle tider.

Vi skal starte 2025 med å dykke inn i syv ulike salmer. Blir du med?

Salmene vi skal lese og tale over er: Salme 1, 13, 16, 23, 95, 121, 131.

I dette heftet får du hjelp til å lese og forstå salmene, samtidig som det er spørsmål til samtale og forslag til ulike praksiser med bønn og deling av ordet. Bruk det for deg selv eller i en gruppe.

Her kan du se en film om Salmene fra the Bible Project på YouTube:

Salmene

SALME 1

«**Salig er den som ikke følger lovløses råd, ikke går på synderes vei og ikke sitter i spotteres sete, men har sin glede i Herrens lov og grunner på hans lov dag og natt. Han er lik et tre plantet ved rennende vann. Det gir frukt i rett tid, og løvet visner ikke. Alt han gjør, skal lykkes. Slik er det ikke med de lovløse. De er lik agner som spres for vinden. Derfor kan ingen skyldige bli stående i dommen, ingen syndere i flokken av rettferdige. For Herren kjenner veien de rettferdige går, men de urettferdiges vei fører vill.»**

SALIG!

«Salig!» Slik åpner Salmenes bok, på samme måte som Jesus begynner sin bergpreken i Matteusevangeliet (Matt 5,3). «Salig er den ...»

Salig er ett av disse ordene som nesten utelukkende dukker opp i en religiøs kontekst, og som der til gjengjeld er blant nøkkelbegrepene. Slike ord bruker vi gjerne ofte dersom vi tilhører det miljøet hvor de hører hjemme, men sjansen er stor for at vi vil ha vanskeligheter med å forklare for utenforstående nøyaktig hva de betyr – i alle fall på en måte de kan kjenne seg igjen i. Dette *kan* være en indikator på at vi kanskje ikke er så helt sikre på betydningen selv heller, til tross for at vi vet hvordan vi skal bruke ordet.

Hva mener vi når vi sier «salig»?

Vi foreslår kanskje synonymmer som «lykkelig» eller «hellig». Salmen, på sin side, gir oss ikke en definisjon, men et bilde: Et tre plantet ved rennende vann. Det gir frukt i rett tid, og

løvet visner ikke. Den som er salig, lever nær kilden og har det hun eller han trenger for å være og gjøre det han eller hun er skapt til å være og gjøre. Et tre plantet ved rennende vann har røtter som holder det på plass og gir det næring. Det tåler tider med lite regn og tørr jord, fordi røttene kan strekke seg mot det rennende vannet og drikke der. Mer trenger det ikke.

Kontrasten med de som ikke er salige, de salmen kaller «de lovløse», er slående. De er lik agner som spres for vinden. Rotløse, uten tyngde, uten holdepunkter eller retning, fyker de omkring dit vinden blåser dem. De har ingen kontroll over hva som skjer eller hvor de havner. Treet har riktignok heller ikke kontroll, men fordi det er godt plantet, forblir det trygt på sin plass. Ytre omstendigheter relativiseres. Det kan forbli i fred. Det kan være lykkelig – eller salig.

Et tankekors gjenstår likevel. «Alt han gjør, skal lykkes» (v. 3), sier salmen om den salige. Er det slik? Er det slik at lykkelige mennesker, gode mennesker, hellige mennesker alltid lykkes med alt de gjør? Eller mener salmisten at vi bare kan være lykkelige hvis alt lykkes for oss, at suksess er et tegn på hellighet?

Vi stusser, og med rette, for vår erfaring forteller oss det motsatte. Ble ikke Jesus selv misforstått av sine nærmeste? Kanskje er spørsmålet hva vi egentlig mener når vi snakker om å lykkes. Kanskje er det her noe dypere enn god økonomi, hell i kjærlighet og en imponerende karriere det siktes til. Noe annet enn «å få det til».

Hvis vi knytter «å lykkes» til «å gi frukt i rett tid» (v. 3) er vi kanskje inne på noe. Den som er salig i den forstand at han eller hun «har sin glede i Herrens lov og grunner på hans lov dag og natt» (v. 2), kan få erfare at alt i livet etter hvert begynner å trekke i samme retning, samvirker for å frembringe den frukt ens liv er ment å bære – som Maria.

«Velsignet er du, og velsignet er ditt livs frukt» (Luk 1,42). «For salig er hun som trodde» (Luk 1,45).

SPØRSMÅL TIL SAMTALE

1. Hva sitter du igjen med etter å ha lest salmen og kommentaren?
2. Hva mener vi når vi sier «salig»?
3. Hva sier salmen om hvem som er salig?
4. I vers 3 står det om den salige: «Alt han gjør, skal lykkes» Er det slik? Er det slik at lykkelige mennesker, gode mennesker, hellige mennesker alltid lykkes med alt de gjør?

PRAKSIS

Be.

Be salmen sammen.

Del gruppen i to og les ett og ett vers hver.

Be så gjerne for andre ting.

Del.

Hvem kan du dele denne salmen med? Be over dette og del den.

**«HAN ER LIK ET TRE PLANTET VED
RENNENDE VANN.»**

SALME 13

«*Til korlederen. En salme av David. Hvor lenge, Herre? Vil du glemme meg for alltid? Hvor lenge vil du skjule ansiktet for meg? Hvor lenge skal jeg ha uro i sjelen og sorg i hjertet hele dagen? Hvor lenge skal fienden ha makt over meg? Se meg! Svar meg, Herre, min Gud! Gi mine øyne lys så jeg ikke sovner inn i døden, så min fiende ikke kan si: «Jeg har vunnet over ham», og mine motstandere ikke jubler når jeg vakler. Men jeg setter min lit til din miskunn, mitt hjerte skal juble over din frelse. Jeg vil synge for Herren, for han har gjort godt mot meg.»*

HVOR LENGE?

«Hvor lenge?» I løpet av den perioden vi nå er blitt vant til å kalle «koronatiden», var det nok mange av oss som en eller annen gang stilte seg dette spørsmålet. «Hvor lenge?» Hvor lenge skal vi holde på med tiltak, hvor lenge må vi vente med å reise, hvor lenge er det til jeg får vaksine, hvor lenge er det til normalen kommer tilbake, hvor lenge før jeg kan komme ut av isolasjon, hvor lenge er jeg smittsom, hvor lenge skal ettervirkningene vare ...?

Dog er det kanskje flere enn vi tenker over, muligens flertallet av mennesker til alle tider, lenge før korona, som har levd med dette spørsmålet nesten daglig. Hvor lenge skal krigen vare? Hvor lenge før vi får mat igjen? Hvor lenge før vi kan vende hjem til vårt land? Hvor lenge før barna blir friske, før jeg finner noen å dele livet med, før sorgen mister sin styrke, før okkupasjonsmakten trekker seg tilbake, før torturen tar slutt, før jeg får meg en jobb ...?

Å be med Bibelens salmer er ikke bare å be med «kanoniserte» formuleringer. Det er å la tanker og ord mennesker har rettet til Gud gjennom årtusener få bli mine tanker og ord. I dem finner vi uttrykk for det vi vil si som vi kanskje selv hverken har mot eller kreativitet til å få frem. Salmenes bok er som en pensumbok på bønnens skole.

Mange har lært at de ikke skal klage. Det er til ingen nytte. La oss heller være takknemlige. Vi vet jo at Gud er med oss, at Gud ser og hører oss, at Gud vil vårt beste. Og likevel ... Mange er også de som iblant kjenner på at de har behov for å spørre: «Hva driver du egentlig med? Hvor er du? Ser du ikke, hører du ikke, bryr du deg ikke om at jeg har det vondt? Skal du ikke gripe inn? Hvor lenge?!»

Salme 13 viser oss at det ikke er noen motsetning mellom å klage til Gud og å takke. Når klagen har fått lyde og spørsmålene fått rom, blir det plass til tillit, håp og takk. «Men jeg setter min lit til din miskunn, mitt hjerte skal juble over din frelse. Jeg vil synge for Herren, for han har gjort godt mot meg» (v. 6). Klagen er i seg selv uttrykk for tro på at Gud kan og vil høre og gjøre noe. Lovsangen holder motet oppe når Guds inngripen lar vente på seg eller ikke kommer i den form vi hadde ønsket oss mest.

I en kristens liv finnes sorg og jubel, fortvilelse og håp, død og liv, gledens og smertens mysterier i stadig spenning. Dette vil også gjenspeiles i vår bønn. Jo mer menneskets kompleksitet speiles i den, jo mer kan vi være trygge på at den er ekte. En slik bønn er enkel. Ikke lettvindt, for den glatter ikke over eller underslår det som er vanskelig, men uttrykker ganske enkelt det som er der, uten å forstille seg, og gir det til Gud. Den kommer fra hjertet, og menneskets hjerte er det Gud ønsker seg fremfor alt.

SPØRSMÅL TIL SAMTALE

1. Hva sitter du igjen med etter å ha lest salmen og kommentaren?
2. Klager du til Gud?
3. Hva sier salmen om klaging?
4. Hvilket Gudsbilde viser salmen?

PRAKSIS

Be.

Be salmen sammen.

Del gruppen i to og les ett og ett vers hver.

Be så gjerne for andre ting.

Del.

Hvem kan du dele denne salmen med? Be over dette og del den.

**«VIL DU GLEMME MEG FOR ALLTID?
HVOR LENGE VIL DU SKJULE ANSIKTET
FOR MEG?»**

SALME 16

En miktam. Av David.

«**Bevar meg, Gud, for jeg søker tilflukt hos deg. Jeg sier til Herren: «Du er min Herre, alt godt har jeg i deg.» Usle er de som holdes for hellige i landet. Disse mektige vil jeg ikke vite av. De som løper etter andre guder, vil få mange plager. Jeg vil ikke øse ut blodoffer for dem og ikke ta deres navn på mine lepper. Herre, du er min del og mitt beger. Du holder min lodd i dine hender. Fruktbar jord ble målt opp til meg, en herlig eiendom ble min.**

Jeg velsigner Herren, som leder meg, jeg får råd fra mitt indre også om natten. Alltid har jeg Herren framfor meg. Han er ved min høyre side, jeg skal aldri vakle. Derfor gleder mitt hjerte seg, og mitt innerste jubler, selv kroppen kan slå seg til ro. Du overgir ikke min sjel til dødsriket, du lar ikke din trofaste tjener se graven. Du lærer meg livets vei, hos deg er glede i overflod, fryd uten ende ved din høyre hånd.»

HVOR HAR JEG FOKUS? HVA ER DET SOM GIR MITT LIV RETNING?

Hvem har ikke erfart at galt fokus kan føre oss galt av gårde? Helt konkret: Hvis jeg ser på skjermen heller enn på veien når jeg kjører, er det lett å skjene ut. Bevisstheten om hvilken retning jeg skal og hvor veien egentlig er, glipper.

Salme 16 viser oss en salmist som ikke bare tar sin tilflukt til Gud: «Bevar meg, Gud, for jeg søker tilflukt hos deg» (v. 1), men som også lar Gud være retningsgivende: «Jeg sier til

Herren: 'Du er min Herre, alt godt har jeg i deg'» (v. 2). «Herre, du er min del og mitt beger. Du holder min lodd i dine hender» (v. 5). «Alltid har jeg Herren framfor meg» (v. 8). Salmisten velger Israels Gud som sin Herre, som det avgjørende i tilværelsen, den som alt annet må måles opp mot og vurderes ut i fra. Og han bevarer dette valget for sitt indre øye. Det er mot Herren han vil bevege seg på sin vei gjennom livet. Det er med tanke på Herren, «med Herren for øye», han gjør sine valg.

Heldigvis er Gud noe mer enn et ideal, et mål, noe passivt som vi aktivt må strekke oss mot. I den grad vi ønsker å nærme oss Gud, nærmer Gud seg oss. Han trekker oss til seg selv, og viser oss hvordan vi kan søke ham: «Jeg velsigner Herren, som leder meg, jeg får råd fra mitt indre også om natten» (v. 7). «Du lærer meg livets vei» (v. 11).

Slik de lovløse i Salme 1 er som agner som spres for vinden (1,4), fastslås det her at de som har mange guder, også vil få mange plager. Hvorfor? Kanskje, som Jesus er inne på, fordi «ingen kan tjene to herrer» (Matt 6,24). Ens gud er den eller det en prøver å tilfredsstill, adlyde, gi seg hen til, elske og tjene. Blir det mange av dem, vil en nødvendigvis trekkes i mange retninger, noe som er plagsomt og skaper problemer.

Fordi han har valgt seg sitt mål og bevarer det i fokus, kan salmisten være trygg: «jeg skal aldri vakle», «selv kroppen kan slå seg til ro» (v. 8–9). Der kan være mange goder og gleder underveis, fruktbar jord og herlig eiendom, men kun én glede som er avgjørende, og den skal vare i all evighet.

SPØRSMÅL TIL SAMTALE

1. Hva sitter du igjen med etter å ha lest salmen og kommentaren?
2. Hvor er fokus i ditt liv?
3. Hvordan kan vi la Gud være vår retningsgiver?
4. Hvilket Gudsbilde viser salmen?

PRAKSIS

Be.

Be salmen sammen.

Del gruppen i to og les ett og ett vers hver.

Be så gjerne for andre ting. Kanskje om hjelp til fokus og retning i livet?

Del.

Hvem kan du dele denne salmen med? Be over dette og del den.

**«DU LÆRER MEG LIVETS VEI, HOS DEG
ER GLEDE I OVERFLOD, FRYD UTEN ENDE
VED DIN HØYRE HÅND»**

SALME 23

En salme av David.

«**Herren er min hyrde, jeg mangler ikke noe. Han lar meg ligge i grønne enger, han leder meg til vann der jeg finner hvile. Han gir meg nytt liv. Han fører meg på rettferdighets stier for sitt navns skyld. Om jeg enn skulle vandre i dødsskyggens dal, frykter jeg ikke noe ondt. For du er med meg. Din kjepp og din stav, de trøster meg. Du dekker bord for meg like foran mine fiender. Du salver mitt hode med olje. Mitt beger renner over. Bare godhet og miskunn skal følge meg alle mine dager, og jeg skal bo i Herrens hus gjennom alle tider.**

Å FØLGE

Salme 23 er en av de mest kjente og kjære bibelske salmene. Den knyttes til trygghet og tillit, glede over å tilhøre Herren, Guds omsorg for oss, hans rettleiding og veiledning, beskyttelse og kjærlighet. Ord som vekker gode følelser, florerer: «jeg mangler ikke noe» (v. 1), «ligge i grønne enger», «hvile» (v. 2), «nytt liv» (v. 3), «[jeg frykter] ikke noe ondt», «trøster» (v. 4), «dekker bord for meg», «mitt beger renner over» (v. 5), «godhet og miskunn», «bo i Herrens hus» (v. 6). Dette er en salme vi gjerne ber.

Samtidig er det mørkere elementer tilstede i teksten, men selv de tjener liksom det godes sak. Dødsskyggens dal skremmer ikke den som vandrer med Herren og trøstes av hans kjepp og hans stav. Fiendene er riktignok nærværende, men Herren dekker bord for meg like foran dem. De utgjør altså ikke noen særlig trussel.

Er det noe mer å si om denne salmen?

Et aspekt som kanskje ikke trekkes frem like ofte, er sauens rolle i det hele. Herren er min hyrde, fastslår den første setningen. Hva betyr det? Det betyr at jeg er den som lar Herren være min hyrde, som velger Herren som min hyrde. Det vil si, jeg er en som følger Herren. Jeg er en som lar Herren lede, som går dit han vil, i tillit til at han vil mitt beste. Jeg er en som er åpen for å ta imot det han vil gi, la ham velge de grønne enger hvor jeg kan legge meg, la ham vise meg hvor det er vann og hvile. Det er fra ham jeg tar imot nytt liv, næring, godhet og miskunn. Det er i hans hus jeg vil bo.

Er det mulig å lese jøden Jesu ord «Jeg er den gode gjeteren» (Joh 10,11) annet enn med denne salmen som bakgrunn? Han som kjenner sine, som gir sitt liv for dem og som vil samle dem til én flokk, som vil gi dem evig liv og overflod (jfr. Joh 10,1–30). Hva sier det oss om Jesus og om de som ønsker å følge ham?

Å leve i et tillitsforhold til en annen er vidunderlig, men det er også krevende. Det engasjerer hele min person. Jeg er aldri en passiv mottager, selv om jeg er den «mottagende part» i forholdet. Det er en klar distinksjon mellom hyrden og sauene og deres respektive roller. Likevel fungerer forholdet bare dersom begge spiller på lag og trekker i samme retning. Gud kan ikke gi oss sine gode gaver dersom vi ikke ønsker å ta imot.

En slik erkjennelse er ikke tenkt å skulle berøve oss den trygghet og glede vi finner i å be bønner som salme 23. Vi har rett til ubetinget å fryde oss over at det Gud vil for oss, er liv og overflod. Vi trenger steder å finne hvile og trøst når det stormer. Det er ikke slik at det alltid må være en hake et sted. Det handler kun om en invitasjon til å trenge enda dypere inn i tilliten, idet vi innser at det vi sier, angår oss like mye som det angår Gud.

SPØRSMÅL TIL SAMTALE

1. Hva sitter du igjen med etter å ha lest salmen og kommentaren?
2. Hva betyr salme 23 for deg?
3. Hva er sauens rolle i salmen?
4. Hvilket Gudsbilde viser salmen?
5. Hvordan kan dere la Jesus være hyrden i deres liv?

PRAKSIS

Be.

Be salmen sammen.

Del gruppen i to og les ett og ett vers hver.

Be så gjerne for andre ting.

Del.

Hvem kan du dele denne salmen med? Be over dette og del den.

«HERREN ER MIN HYRDE, JEG MANGLER IKKE NOE.»

SALME 95

« *Kom, la oss juble for Herren, hylle vår frelses klippe! La oss gå fram for ham med lovsang, hylle ham med sang og spill! For Herren er en stor Gud, en stor konge over alle guder. Han har jordens dyp i sin hånd, fjelltoppene tilhører ham. Havet er hans, han har skapt det, hendene hans har formet det faste landet. Kom, la oss knele og kaste oss ned, bøye kne for Herren, vår skaper! For han er vår Gud, vi er folket han gjeter, flokken i hans hånd. Ville dere bare høre hans røst i dag! Gjør ikke hjertet hardt som ved Meriba, som den dagen ved Massa i ørkenen, da fedrene deres utfordret meg og satte meg på prøve, enda de så hva jeg gjorde! I førti år hadde jeg avsky for denne slekten. Jeg sa: De er et folk som farer vill i sitt hjerte, de kjenner ikke mine veier. Så sverget jeg i min vrede: Aldri skal de komme inn til min hvile!*

KOM OG HØR

Denne salmen, som gjennom århundrer er blitt brukt til å åpne den daglige syklusen av tidebønner i klostrene, beveger seg på to plan: invitasjon og beskrivelse. På den ene siden finner vi en rekke imperativer, rettet til den troende forsamling. På den andre, deskriptive utsagn som først og fremst omhandler Gud, men også folket og dets forhold til Herren.

Invitasjonen er til lovprisning og lydighet: «Kom la oss juble for Herren, la oss hylle, la oss tre fram for ham» (v. 1–2), «Kom, la oss knele og kaste oss ned, bøye kne» (v. 6), «Ville dere bare høre hans røst i dag! Gjør ikke hjertet hardt» (v. 7–8). Beskrivelsene viser oss Herren som Gud, allmektig Skaper og Konge, gjeteren som holder folket i sin hånd. De gir oss

grunnlaget for invitasjonene. Det er fordi Herren er som han er, at folket bør forholde seg til ham slik de oppfordres til.

Selv om det er noe i mange av oss som instinktivt vil vike tilbake for å bøye seg i tilbedelse for en annen, er nok salmens første del lettere for oss å svelge enn den andre. Vi kan takle en allmektig Skaper, et høyere Vesen, som, tross alt, kaller på vår ærbødighet når vi gripes av storheten vi ser rundt oss. Teksten leder oss varsomt via det fantastiske skaperverket frem til den Gud som har formet både det og oss.

Men så ripper den opp i en smertefull hendelse fra Israels historie: opprøret ved Massa og Meriba (2 Mos 17,1–7). Folket på vandring gjennom ørkenen mister tillit og tålmodighet med Gud da det viser seg at det ikke er drikkevann der hvor de har slått leir. De klager til Moses, som bringer saken videre til Herren. Herren ber da Moses slå med staven sin på klippen for å få vann til å strømme fram.

Det er i de konkrete, historiske erfaringene vi gjør, både i det små og i det store, at vår tro både prøves og styrkes. Vår Gud er ikke bare en fjern Skaper, men en som er aktivt tilstede i våre liv – eller i alle fall ønsker å være det. En åpen, lyttende holdning er det som vil gjøre det mulig å la Gud få handle, med oss og gjennom oss.

De siste versene tegner imidlertid et bilde av en Gud som vi kanskje vil nøle med å slippe til. Vil vi ha noe å gjøre med en Gud som får avsky for oss, blir langsint og nekter å slippe oss inn til hvilen dersom vi dummer oss ut? Er Gud virkelig sånn? En måte å lese det på, er at dette er salmistens uttrykk for sin opplevelse. Gud beskrives i menneskelige termer, som nødvendigvis er utilstrekkelige. Salmen får liksom noe ufullendt over seg. Den blir hengende i luften som en uløst konflikt.

Lang tid etter plukker Hebreerbrevets forfatter opp tråden og leser ordene i Salme 95 som et frempek mot den evige hvilen Kristus vil lede oss alle inn til (Heb 4,1–13). Gud gir ikke opp så lett. Langsamt og møysommelig forsøker Herren å få oss med seg, om det så skal ta tusenvis av år. Den vonde, uavsluttede saken får en forløsning.

En slik lesemåte forklarer ikke alt. Den gir ikke tilfredsstillende svar på alle våre uløste gåter og oppklarer ikke alle våre flokede gudsbilder. Den letter ikke nødvendigvis byrden en tung livserfaring utgjør. Men kanskje kan den gi styrke til å leve litt lettere med det uforklarlige, mot til å forestille oss en Gud som kan ha rettmessige forventninger til oss, håp om at vi en gang skal finne hvile, ikke bare for vår kropp, men for vår forstand og for våre sårede sinn.

SPØRSMÅL TIL SAMTALE

1. Hva sitter du igjen med etter å ha lest salmen og kommentaren?
2. Hvordan tilber du Gud?
3. Hvilket Gudsbilde viser salmen?
4. Les Heb 4,1–13. Hva tenker dere om hvordan forfatteren plukker opp salme 95?

PRAKSIS

Be.

Be salmen sammen.

Del gruppen i to og les ett og ett vers hver.

Be så gjerne for andre ting.

Del.

Hvem kan du dele denne salmen med? Be over dette og del den.

**« FOR HAN ER VÅR GUD, VI ER FOLKET
HAN GJETER, FLOKKEN I HANS HÅND. »**

SALME 131

En sang ved festreisene. Av David.

«**Herre, mitt hjerte er ikke hovmodig, mine øyne er ikke stolte. Jeg går ikke med tanker som er for store og underfulle for meg. Nei, jeg har fått min sjel til å bli stille og rolig, som et lite barn hos sin mor. Som det lille barnet, slik er min sjel i meg. Israel, vent på Herren fra nå og til evig tid!**

TILLIT

«Sannelig, jeg sier dere: Den som ikke tar imot Guds rike slik som et lite barn, skal ikke komme inn i det» (Mark 10,15).
«Sannelig, jeg sier dere: Uten at dere vender om og blir som barn, kommer dere ikke inn i himmelriket. Den som gjør seg selv liten som dette barnet, han er den største i himmelriket» (Matt 18,3–4).

Jesu ord i evangeliene er oppmuntrende for alle som gjør salme 131 til sin bønn. Kanskje er det likevel noe i noen av oss som rører seg. Et litt mistenksomt, kritisk instinkt som sier: Men skal vi da bare legge fra oss hodet, intelligensen, vår evne til å stille spørsmål og vokse i forståelse? Er himmelen virkelig bare for de hellige narrene iblant oss? Ydmykheten har fått et frynsete rykte.

Men hva innebærer det egentlig å bli som barn? Hva er det som løftes frem som ideal? Sammenhengen evangelietekstene står i og salmens avslutning henter i retning av en tillitsfull åpenhet for å ta imot det vi trenger fra en som er større enn oss.

Det er et slikt tillitsforhold Salmenes bok kan føre oss inn i dersom vi gjør den til vår bønnebok. Et forhold hvor tilliten er så stor at den som ber, våger både å uttrykke spørsmål, sorg, smerte og sinne, uten filter, fordi hun eller han stoler på at Gud tåler det og ikke vil forsvinne av den grunn. Et forhold hvor det er rom for lovprisning, glede og takksigelse, selv midt iblant alle livets kompleksiteter, fordi vi kan ha tillit til at Gud tross alt er med på laget og vil bevare oss, lede oss, gi oss det vi trenger. Det er et forhold hvor vi kan overgi oss, litt etter litt, mer og mer. Vi kan få mot til å ha tillit også til en Gud som ber oss om noe. Bønnen blir både uttrykk for den tilliten vi har og for den vi skulle ønske vi hadde. Vi lærer livets og bønnens vei. Ved å låne salmistens ord, får vi koble oss til hans tillitsfulle relasjon til sin Herre.

Salme 131 begynner med første person entall: «jeg», «mitt hjerte», «mine øyne», «meg», «min sjel». Men den avslutter med å invitere hele folket til å vente på Herren. Den som ber, er aldri alene. Vi er alltid del av et større bønnefellesskap, i tid og rom. Slik et barn vokser som del av en familie, får vi også vokse som del en det troende fellesskap, kirken, de helliges samfunn.

SPØRSMÅL TIL SAMTALE

1. Hva sitter du igjen med etter å ha lest salmen og kommentaren?
2. Hva er bønn?
3. Hvordan kan barn være forbilder i det å vise tillit? Og hva innebærer det egentlig å bli som barn?
4. Hva betyr det kristne bønnefellesskapet for dere?

PRAKSIS

Be.

Be salmen sammen.

Del gruppen i to og les ett og ett vers hver.

Be så gjerne for andre ting.

Del.

Hvem kan du dele denne salmen med? Be over dette og del den.

**« NEI, JEG HAR FÅTT MIN SJEL TIL Å BLI
STILLE OG ROLIG, SOM ET LITE BARN
HOS SIN MOR.»**

SALME 121

En sang ved festreisene.

« ***Jeg løfter mine øyne mot fjellene. Hvor skal min hjelp komme fra? Min hjelp kommer fra Herren, himmelens og jordens skaper. Han vil ikke la din fot vakle, din vokter vil ikke blunde! Se, han blunder ikke og sover ikke, Israels vokter. Herren er din vokter, Herren er din skygge ved din høyre hånd. Solen skal ikke skade deg om dagen, heller ikke månen om natten. Herren skal bevare deg fra alt ondt. Han skal bevare ditt liv. Herren skal bevare din utgang og din inngang fra nå og til evig tid.***

VEL BEVART

Ett ord skanderer hele denne salmen: bevare. Vi finner det to ganger i vers 7 og igjen i vers 8. Den samme hebraiske roten brukes for å danne ordet «vokter» i versene 3, 4 og 5. Herren er den som bevarer oss.

Selv om utgangspunktet i vers 1 er en situasjon hvor salmisten ser mot fjellene og spør seg hvor hjelpen skal komme fra, er hele salmen preget av trygghet, bevissthet om at hjelpen kommer, ja, er der allerede. Herren er til å stole på og er tilstede for å verne om sin tjener. Han sover ikke, glemmer oss ikke. Til evig tid kan vi være trygge både for solstikk, månesyke og vaklende føtter. Det er ikke for ingenting at denne salmen gjerne bes før eller under en reise. Vår utgang og vår inngang, vår avreise og vår hjemkomst, ligger trygt i Herrens hender. Det er godt å hvile i, og gir mot til å legge ut.

Likevel vet vi at ulykker skjer, både på veien, på vannet og i luften. Det er ikke alle som kommer trygt hjem igjen. For de

fleste av oss inntreffer før eller siden noe som gir oss grunn til å tvile: Sover han likevel? Vi er tilbake ved begynnelsen: Hvor skal egentlig hjelpen komme fra?

Kanskje er det nettopp da vi bør be denne salmen på nytt, for å styrke vår tro. Hva vil det egentlig si, på det dypere planet, at Herren bevarer mitt liv? Hva er det onde, de sterke kreftene representert ved solen og månen, som i mange kulturer er blitt sett på som guddommelige størrelser? Kan det handle om å bli bevart fra å miste motet, miste håpet, i møte med vanskelighetene? Kan det handle om å bli bevart fra å miste seg selv til bitterhet, fiendskap og hat?

Jesus forsikret sine etterfølgere om at hvert hår de hadde på hodet var talt, at de var mer verdt enn mange av de spurvene Faderen har omsorg for og oversikt over (Luk 12,7). Frykt ikke! Og samtidig benektet han ikke at der var de som nok ville både forsøke og lykkes i å skade og drepe dem (Luk 12,4). Han fastholdt likevel at til syvende og sist, selv om livet og kroppen er gudgitte gaver vi skal verne om, er det noe som er verre og mer skadelig enn legemlig død (Luk 12,5) – eller motsatt: Det er noe som er mer verdt å bevare enn sitt fysiske liv.

Det er en skremmende tanke. I likhet med så mange andre potensielt livgivende og håps-styrkende utsagn, kan det lett forvrenges og misbrukes til det motsatte. Men mister det dermed sitt gode potensiale og sin verdi?

Herren vil bevare oss. Og vi kan be om at han vil bevare våre hjerter og tanker fra usunne forståelser og bevare det livgivende potensialet. Vi kan be Salme 121 med den intensjon at vi ønsker å bevare vår integritet som mennesker, også ut over den rent materielle virkeligheten, bevare tilliten til at Gud vil oss vel, bevare håpet om at vi blir vel bevart, uansett.

SPØRSMÅL TIL SAMTALE

1. Hva sitter du igjen med etter å ha lest salmen og kommentaren?
2. Ber dere før dere skal ut og reise?
3. Hva vil det egentlig si, på det dypere planet, at Herren bevarer mitt liv?
4. Les Lukas 12,4-7. Hva tenker dere om det Jesus sier?
5. Hvordan kan vi la Herren bevare oss?

PRAKSIS

Be.

Be salmen sammen.

Del gruppen i to og les ett og ett vers hver.

Be så gjerne for andre ting.

Del.

Hvem kan du dele denne salmen med? Be over dette og del den.

**« HERREN SKAL BEVARE DIN UTGANG OG
DIN INNGANG FRA NÅ OG TIL EVIG TID »**

OM BIBELSELSKAPET

Bibelselskapet er en stiftelse grunnlagt i 1816. Formålet er å oversette og utgi Bibelen, fremme bibelbruk og drive innsamling til bibelmisjonsarbeid internasjonalt i samarbeid med De forente bibelselskaper (UBS). Bibelselskapet motiveres av oppfyllelsen av Jesu misjonsbefaling i Matteus 28,19-20. I tillegg til Bibelen og bibelbruksbøker utgir Bibelselskapet også andre bøker under merkenavnet Verbum.

www.bibel.no